

Warszawa, 25 lipca 1935 r.

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
OPIS PATENTOWY

Nr 21652.

Kl. 54 b, 7/05.

Erwin O. Haberfeld
(Berlin-Weissensee, Niemcy).**Formularz do księgowości przebitkowej.**Zgłoszono 14 lipca 1934 r.
Udzielono 13 czerwca 1935 r.

Ponieważ przenoszenie sum w rubrykach kolumn cyfrowych przy prowadzeniu ksiąg jest bardzo często źródłem pomyłek, przeto wielokrotnie próbowano uniknąć tego przy pomocy specjalnych przyrządów pomocniczych. W tym celu w księgach oprawionych i folgowanych, na końcu rubryk albo też na początku, wycięte są pola, przeznaczone na wpisanie sumy, np. w postaci szczelin albo też zaginanych nacięć. Przez takie wycięcie można wtedy sumę jednej kolumny przepisać na następny arkusz. W ten sposób lewe strony, a także prawe strony księgi można niezależnie dodawać, np. w księgach kontowych, w których na jednej stronie prowadzi się rachunek ma, a na drugiej — winien; albo też np. w księgowości amerykańskiej, w której kolumny do księgowania znajdują

się na obu stronach. Przy pomocy tego urządzenia nie można jednak dodawać sumy z jednej strony do drugiej, a więc z przedniej strony arkusza na stronę odwrotną. Dodawanie jest również różne na każdej stronie, ponieważ na lewe strony trzeba przenosić sumę, umieszczoną pod spodem arkusza, na arkusz, leżący na wierzchu. Sumę należy przenosić zgóry nadół tylko na arkuszach prawych stron. Wskutek tego księgowy musi specjalną uwagę zwrócić na dodawanie.

Według wynalazku te znane urządzenia w oprawionych księgach buchalteryjnych zostają zużytkowane również w formularzach do księgowości przebitkowej do przenoszenia sum ze strony przedniej na stronę tylną tego samego arkusza, a w tym celu arkusze w

wierszach sumy kolumn również posiadają szczeliny, lub też np. kalki węglowe, te ostatnie zawsze na tylnej stronie arkusza za miejscami, zajmowanymi sumami na przedniej stronie arkusza. Przy takim wykonaniu formularzy do księgowości przebitkowej unikanie przenoszenia sumy umożliwia kolejne korzystanie z arkuszy, jak zwykle w księdze, i kolejne dodawanie kolumn bez przerw, a więc także ze strony przedniej arkusza na jego stronę odwrotną. W tym celu arkusze są złożone wzdłuż środkowej linii podłużnej. Ponieważ tego rodzaju arkusze do księgowości przebitkowej są tak samo nadrukowane na stronie przedniej, jak i na stronie odwrotnej, przeto zaznaczenie środkowej linii podłużnej jest niepotrzebne, gdyż należy tylko złożyć ze sobą boczne brzoża arkuszy, a same arkusze złożyć, aby otrzymać środkową linię podłużną.

Na rysunku uwidoczniono przykłady wykonania wynalazku, a mianowicie fig. 1 i 2 przedstawiają arkusz dziennika w widoku strony przedniej i strony odwrotnej, fig. 3 i 4 — przekroje poprzeczne wzdłuż linii 3 — 4 na fig. 1 arkusza, złożonego we dwoje, fig. 5 i 6 — inny przykład wykonania tego samego arkusza, również w widoku z przodu i z tyłu, fig. 7 i 8 — w widokach z przodu dwa arkusze, używane tylko do zapisywania po jednej stronie, fig. 9 — inny przykład z innym kształtem szczelin, fig. 10 i 11 — zastosowanie wynalazku z dającym się wydzielić polem sumy, fig. 12 i 13 — postacie wykonania, w których szczeliny są doprowadzone aż do brzoża arkusza; fig. 14 przedstawia inny przykład wykonania, w którym pole do wpisania sumy jest odginane, fig. 15 — wzmocnienie obrzeży szczeliny, fig. 16 — przekrój wzdłuż linii 16 — 16 na fig. 15, fig. 17 — arkusz z obrzeżeniem szczeliny, fig. 18 — przekrój pionowy wzdłuż linii 18 — 18 na fig. 17; fig. 19 i 20 przedstawiają inny przykład wykonania arkusza z zaginaniem w bok polem do zapisywania sumy, fig. 21 i 22, 23 i 24, 25 i 26 — for-

mularz z kalką węglową w widoku z przodu i z tyłu; fig. 22a przedstawia przekrój podłużny innego przykładu wykonania; fig. 27, 28, 29 i 30 przedstawiają cztery przekroje podłużne wzdłuż linii 27 — 27 na fig. 23 czterech rozmaitych postaci wykonania wynalazku.

Wynalazek można zastosować do wszelkich rodzajów formularzy księgowości przebitkowej, a więc nie tylko do kont osób, przedmiotów lub podobnych, lecz również do arkuszy dziennika i innych arkuszy księgi głównej oraz arkuszy kontrolnych. W opisie podano, jako przykład, arkusz dziennika. Zastosowanie wynalazku przedstawia się jednak tak samo do wszystkich rodzajów arkuszy.

Na fig. 1 i 2 uwidoczniono arkusz dziennika, zaopatrzony w zwykłe rubryki *b* i *b'* kolumn cyfrowych, w których zostawiono w ostatnich wierszach u góry lub u dołu pola na wpisanie sum. W tych miejscach na wpisanie sum arkusz *a* posiada otwór, np. szczelinę podłużną *c*, przeprowadzoną przez dwie rubryki i posiadającą wysokość wiersza. Szczelina ta służy do przepisywania sumy w każdej rubryce *b* lub *b'*, albo na stronie odwrotnej tego samego arkusza, lub na arkuszu następnym. W pierwszym przypadku arkusz *a* jest odpowiednio przygotowany do złożenia wzdłuż linii środkowej *x—x*, np. przez ściśnięcie, wytłoczenie lub w podobny sposób. Po złożeniu arkusza wzdłuż tej linii pod szczeliną *c* ukazuje się pole do wpisania sumy na stronę odwrotną tego samego arkusza, na którym teraz wypisuje się sumę. Suwa ta ukazuje się na stronie odwrotnej z prawej strony u dołu, jak oznaczono literą *m*. Dodawanie odbywa się na stronie odwrotnej, jak wskazują strzałki, od dołu do góry. Na początku rubryk *b* i *b'*, t. j. u góry, znajduje się szczelina *c'*, przez którą można teraz przepisać sumę na pierwszą stronę następnego arkusza. Ten arkusz następny *a'* jest widoczny dzięki szczelinie *c'* w jej ramach i obejmuje sumę, oznaczoną

literą m' . Na arkuszu tym dodawanie odbywa się od góry do dołu i t. d. Na fig. 3 i 4 przedstawiono w przekrojach poprzecznych arkusz złożony a . Leżąca na wierzchu połowa arkusza zawiera szczelinę c , przez którą sumę przepisuje się na spodnią połowę arkusza.

Aby można było dodawać tylko od góry do dołu, obie szczeliny c , c' mogą być umieszczone tylko na dolnym końcu rubryk b i b' , lecz wtedy musiałyby być przedstawione w sąsiadujących wierszach, jak wskazano na fig. 5 i 6. W celu przepisania sumy arkusz składa się również wzdłuż linii środkowej $x-x$, wskutek czego suma ukazuje się teraz na stronie odwrotnej (fig. 6) i zostaje dodana. Sumę przepisuje się z odwrotnej strony arkusza na następny arkusz w jego końcu, jak to podano wyżej.

Na arkuszach, używanych tylko z jednej strony, szczeliny c i c' są umieszczane naprzemian u dołu i u góry w celu przepisывania sumy na następnych arkuszach, jak widać na fig. 7 i 8, albo szczeliny c , c' są umieszczone bezpośrednio jedna nad drugą w sąsiadujących wierszach, jak to oznaczono na fig. 8 literą c^0 , w celu dodawania tylko od góry do dołu. Naturalnie szczeliny mogą również znajdować się tylko u góry, a wienczas dodaje się zawsze od dołu do góry, przyczem np. konta mogą być zawsze liczone na saldo.

Aby oprócz całkowitej sumy ogólnej można było również dodawać sumę dzienną, szczelinie c'' (fig. 9) nadaje się wysokość dwóch wierszy, dzięki czemu można przepisywać dwie sumy jedna nad drugą. Również i w tym przypadku na następujących po sobie arkuszach szczeliny należy umieścić raz u dołu i raz u góry, albo tylko u dołu lub tylko u góry. Szczeliny o wysokości dwóch wierszy można również zastosować w formularzach według fig. 1—6.

Przeznaczonych do przepisывania pól arkuszków nie potrzeba zupełnie wycinać. Wystarczy, gdy będą one przygotowane tak,

aby można je było wyrwać zupełnie. W tym celu zarysy ich są dziurkowane lub ostro wyciśnięte przy drukowaniu, wskutek czego pole to można oderwać i, jak widać na fig. 10, pole z pierwszego arkusza a można przyczepić lub przykleić na drugim arkuszu a' (fig. 11). Takie pole sumy, przeznaczone do wyrwania, zaznaczono na fig. 10 literą e ; pole to po uskutecznieniu dodawania można przylepić na stronie odwrotnej tego samego arkusza a , albo, usunawszy z tego arkusza, przylepić na pierwszej stronie następnego arkusza a' , co zapewnia nieprzerwane dodawanie.

Wycięcia mogą ciągnąć się nietylko przez pole sumy, jak zaznaczono na fig. 12 literą g , lecz mogą być przeprowadzone do brzegu $v-v$ arkusza, albo też wycina się cały róg, jak oznaczono literą h na fig. 13.

Jeżeli suma ma być wypisana również na końcu każdej strony, to pole sumy może być wykonane w postaci klapki, jak widać na fig. 14. Klapka f jest oddzielona z trzech stron, czwartym bokiem pozostaje połączona z arkuszem a wzdłuż linii $w-w$. Po przełożeniu klapki na stronę odwrotną tego samego arkusza i po złożeniu go wzdłuż środkowej linii podłużnej $x-x$ sumę przepisuje się, oznaczając ją również z przodu na klapce f .

Aby zapobiec naderwaniu otworów, stanowiących szczelinę c w arkuszu, należy ją zaokrąglić na rogach, jak zaznaczono literą i na fig. 15. Brzeg i' szczeliny c może być przytem odcisnięty, jak wskazuje przekrój na fig. 16, wskutek czego brzeg i' zostaje odpowiednio pogrubiony i usztywniony. Można to również uzyskać przez naklejenie ramki k według fig. 18. Oprócz tego brzegi szczeliny mogą być kolorowo zabarwione pasmem o wymiarach ramki k (fig. 17) lub też o wymiarach mniejszych lub większych. Wreszcie można zaoszczędzić zupełnie wycięcia części arkusza, a za to utworzyć część, zawierającą tylko pole sumy, w postaci paska h' , który można oderwać (fig. 19 i 20) wzdłuż linii

z—z i przełożyć zboku wzdłuż linii y—y na stronie odwrotnej arkusza, wskutek czego dodawanie, po przełożeniu paska h' na stronę odwrotną względnie przyklejeniu go do niej, ukazuje się tam, gdzie sumę można dodawać od góry do dołu. Ze strony odwrotnej sumę można potem przenieść, przepisując na arkusz następny. Pasek h' także tworzy przytem klapkę, jak podano w związku z fig. 14.

Klapkę, uwidocznioną na fig. 14, można również oderwać, jak klapkę według fig. 10 i 11, i przyklepić do najbliższej strony względnie do arkusza następnego. Dzięki odcisnięciu lub pogrubieniu zarysów nacięć można wyczuć palcem względnie ręką, w którym miejscu znajduje się wycięcie, wskutek czego księgowy otrzymuje jakby sygnał, który trudno przeoczyć.

Szczeliny posiadają taką szerokość, aby można było w nich widzieć więcej niż jedną linię kolumny, leżącej pod spodem arkusza, wskutek czego linie kolumn, przy przepisywaniu z jednego arkusza na drugi, mogą służyć za linię kierunkową. Jest rzeczą zupełnie nieważną, w którym miejscu arkusza odbywa się, a tem samem przenosi się dodawanie.

Zamiast szczelin na każdej stronie odwrotnej w wierszach sumy względnie w miejscach, przeznaczonych na wniesienie sumy, można umieścić kalkę węglową.

Na formularzu, uwidocznionym od strony przedniej i tylnej na fig. 21 i 22, pola na stronie odwrotnej, przeznaczone do dodawania, są zaopatrzone w kalkę węglową d , wskutek czego przy dodawaniu suma podczas pisania zostaje odbita na odpowiednim miejscu. Przy użyciu formularzy, zadrukowanych z jednej tylko strony, te miejsca, na których znajduje się kalka węglowa, są umieszczane zawsze u dołu lub u góry odpowiednich stron odwrotnych, jak zaznaczono na fig. 21 literą d' , albo tylko po jednym u dołu i u góry.

Na formularzach, używanych z dwóch

stron, mogą one być złożone wzdłuż linii środkowej $x—x$ tak, że przy wypisywaniu sumy zostaje ona przepisana na stronie odwrotnej danego arkusza. Przy przenoszeniu ze strony odwrotnej jednego arkusza na pierwszą stronę arkusza następnego suma jest przepisywana bez przerwy od dołu do góry przez odpowiednią kalkę węglową.

Jeżeli, jak na formularzu fig. 23 i 24, ma być ponadto osobno zapisana oprócz ogólnej sumy dodawania również ogólna suma dziennej, to kalka węglowa może zajmować dwa wiersze. Następnie, w formularzach o dwóch stronach kalki węglowej przedniej strony i odwrotnej mogą być również przedstawione o odległość jednego wiersza, jak widać na fig. 25—26, wskutek czego w każdym przypadku, a więc zarówno na stronie przedniej, jak i na stronie odwrotnej, można dodawać od góry do dołu. Przy dodawaniu tylko od dołu do góry przepisane miejsca znajdują się na początku rubryk kolumnowych b, b' .

W celu uniknięcia plam od kalek węglowych należy je zabezpieczyć w odpowiedni sposób. W tym celu (fig. 27) umieszczony jest oddzielny pasek ochronny e' , który jest przyklejony w miejscu, oznaczonym literą e'' i który przed pisaniem odgina się. Zaopatrzone w kalkę węglową pasek może być wykonany, jako klapka d'' (fig. 28), która w czasie nieużywania jej jest złożona i zabezpieczona. W celu zapisania dodawanej sumy pasek d'' należy odgiąć zpowrotem. Kalkę węglową można również zabezpieczyć przez wytłoczenie zagłębienia n (fig. 29). Kalka węglowa mieści się wtedy w wytłoczonym wgłębieniu, a więc jest zabezpieczona i nie styka się z niczem bezpośrednio. To samo ma miejsce, gdy obrzeże kalki węglowej na stronie odwrotnej jest zabezpieczone ramką, albo drugim arkuszem l , który wtedy sam tworzy tę ramkę l' . Zagłębienie o w arkuszu a można również uzyskać przez cieńsze wykonanie tego arkusza w tem miejscu przy jego wytwarzaniu.

W celu zabezpieczenia kalki węglowej ar-

kusze [fig. 22) mogą być zagięte na dolnym brzegu wzdłuż linii $y' - y'$ tak, że pasek h'' , zagięty według fig. 22a, układa się na kalce węglowej. Pole kalki węglowej można jednak przykryć w jakikolwiek inny sposób podobny.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Formularz do księgowości przebitkowej, znamiennej tem, że luźny arkusz jego w wierszu, przypadającym na wpisanie sumy w rubrykach (b, b'), jest zaopatrzony w szczelinę (c), w której po złożeniu arkusza wzdłuż jego linii środkowej ($x - x$) sumę można przepisać z przedniej strony arkusza na jego stronę odwrotną, a w razie nieskładania arkusza powyższą sumę można przepisać na arkusz następny (a').

2. Odmiana formularza według zastr. 1, znamiennej tem, że szczeliny (c, c') są umieszczone naprzemian z jednej strony u dołu, a z drugiej strony u góry danych rubryk (b, b').

3. Odmiana formularza według zastr. 1 i 2, znamiennej tem, że szczeliny (c, c') są umieszczone naprzemian w dwóch sąsiednich wierszach u góry albo u dołu.

4. Odmiana formularza według zastr. 1, znamiennej tem, że na arkuszu, używanym tylko z jednej strony, wykonana jest tylko jedna szczelina (c) u góry lub u dołu.

5. Zespół formularzy według zastr. 1, znamiennej tem, że w sąsiadujących arkuszach szczeliny są umieszczone naprzemian u góry i u dołu, albo tylko u góry, albo tylko u dołu.

6. Odmiana formularza według zastr. 1 — 3, znamiennej tem, że szczeliny (c'') do przepisywania sumy zajmuje dwa sąsiednie wiersze.

7. Odmiana formularza według zastr. 1, znamiennej tem, że wycięcie (g) szczeliny jest doprowadzone aż do brzegu ($v - v$) arkusza.

8. Odmiana formularza według zastr.

1, znamiennej tem, że posiada wycięcie na całym rogu (h) arkusza.

9. Odmiana formularza według zastr. 1 — 8, znamiennej tem, że szczeliny są zaokrąglone na swych rogach (i).

10. Odmiana formularza według zastr. 1 — 9, znamiennej tem, że jest zaopatrzona w pole (i'), którego brzegi są wytłoczone.

11. Odmiana formularza według zastr. 1 — 10, znamiennej tem, że brzegi szczeliny (c) są wzmocnione, np. zapomocą naklejonej ramki (k).

12. Odmiana formularza według zastr. 1 — 11, znamiennej tem, że posiada brzegi szczeliny (c) całkowicie lub częściowo zabarwione.

13. Odmiana formularza według zastr. 1 — 7, znamiennej tem, że nacięte pole (c) arkusza (a) posiada kształt klapki (f).

14. Odmiana formularza według zastr. 1, znamiennej tem, że posiada pole (h') wzdłuż wiersza sumy, składane nabok, jak klapka.

15. Odmiana formularza według zastr. 1 — 6, znamiennej tem, że posiada nadcięte pole (e) na sumę, które można dokoła odebrać i przylepić do rubryki (b, b') następnej strony.

16. Odmiana formularza według zastr. 1 — 6, znamiennej tem, że posiada na odwrotnej stronie arkusza przytwierdzoną kalkę węglową.

17. Odmiana formularza według zastr. 1 — 16, znamiennej tem, że posiada przyklejony lub złożony pasek (e), chroniący kalkę węglową (d).

18. Odmiana formularza według zastr. 10, 16 i 17, znamiennej tem, że posiada wytłoczone zagłębienie (n), w którym kalka węglowa (d) jest zabezpieczona przed uszkodzeniem.

Erwin O. Habermeld.
Zastępca: Inż. J. Wyganowski,
rzecznik patentowy.

P 21615

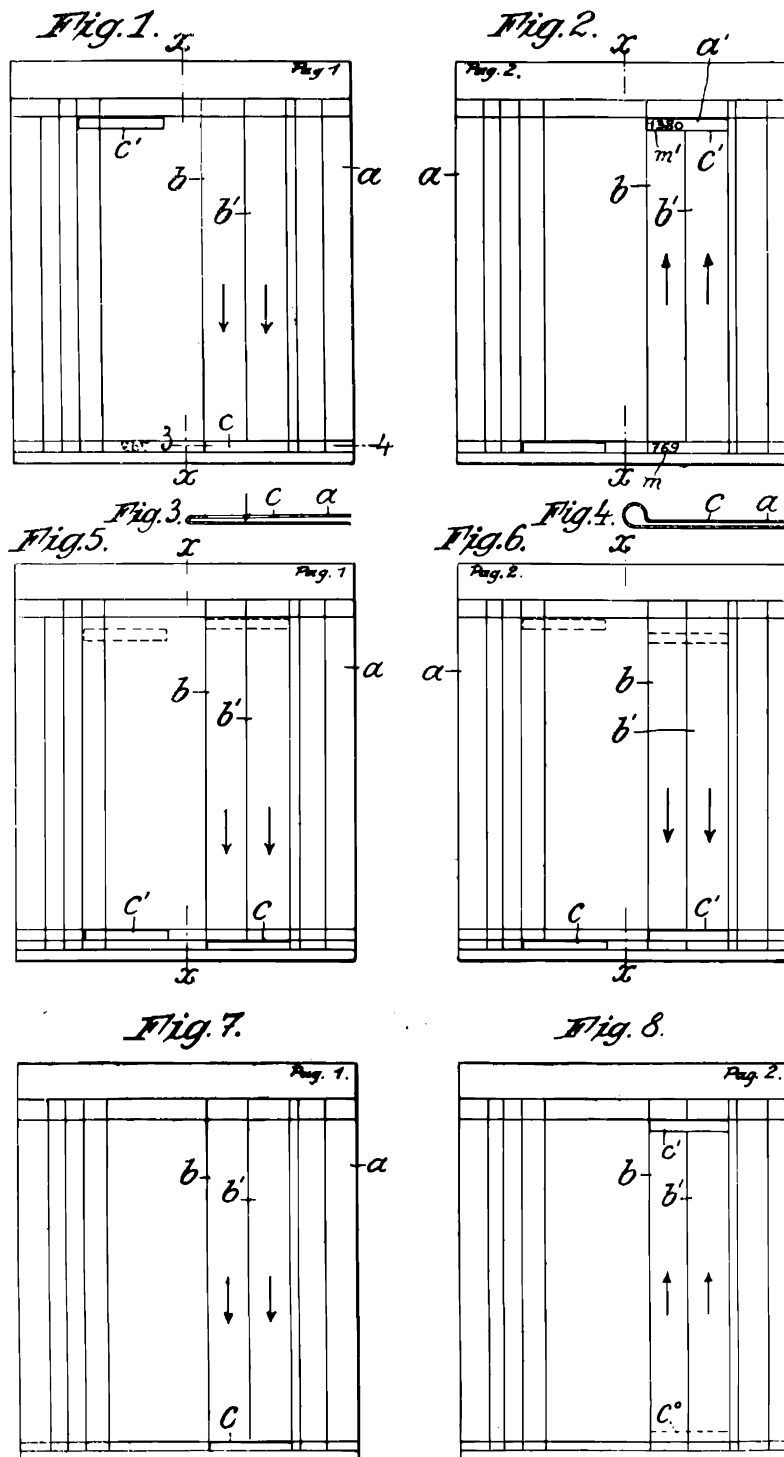

Fig. 9.

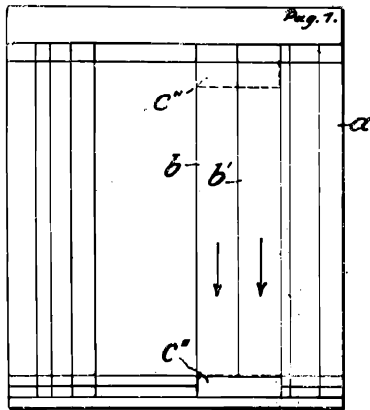

Fig. 14.

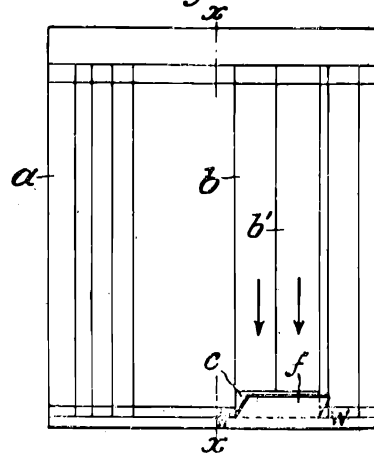

Fig. 10.

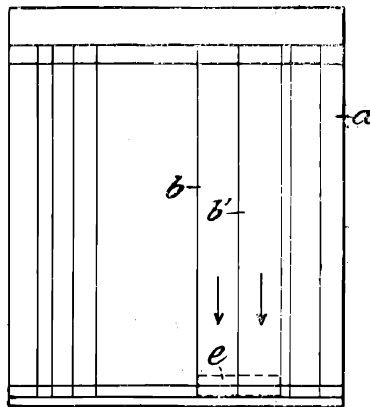

Fig. 11.

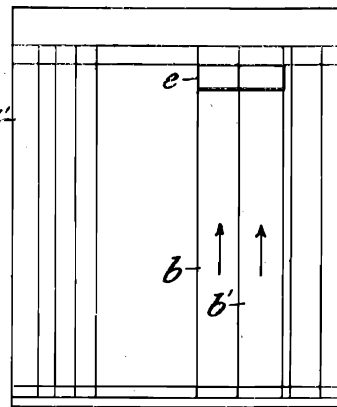

Fig. 12.

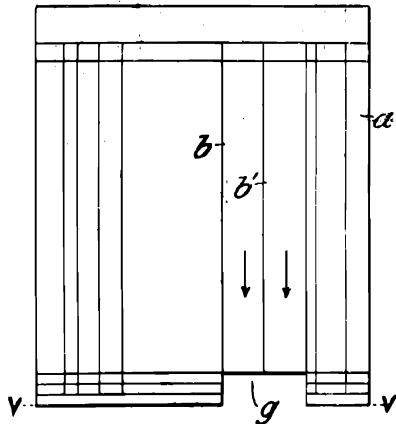

Fig. 13.

